

ANY 12 PESSETES ♦ NUM. 1'50 PESSETES ♦ OCTUBRE 1931 ♦

**FOMENT DE
LES ARTS
DECORATIVES
AVINYÓ, 30
BARCELONA**

ARTS BELL OFFICIS

ARTS I BELLS OFICIS

REVISTA MENSUAL IL·LUSTRADA PUBLICADA SOTA EL PATRONAT
DEL

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

DIRECTOR:

EUSEBI BUSQUETS

REDACTOR FOTÒGRAF:

JOSEP SALA

COL·LABORACIÓ DELS MÉS NOTABLES ESCRIPTORS D'ART DE LA NOSTRA TERRA

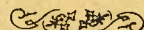

ELS VOLUMS PRIMER, SEGON I TERCER (1927-28, 1929 I 1930)
D'AQUESTA PUBLICACIÓ, REL·LIGATS AMB MAGNÍFIQUES
TAPES DE TELA ANGLESA ESTAMPADES A DUES TINTES I
OR, ES PODEN ADQUIRIR AL PREU DE **25 PTES.** CADA VOLUM

AIXI MATEIX, I A FI DE DONAR MAJORS FACILITATS ALS
NOSTRES SUBSCRIPTORS, ENS ENCARREGUEM DEL RE·
LLIGAT DE LES COL·LECCIONS QUE SE'NS TRAMETIN EN
BON ESTAT AL PREU DE **7·50 PESSETES** CADA VOLUM
COMPRESSES LES TAPES

TAPES SOLTES: **5 PESSETES** CADA UNA

LA COL·LECCIÓ COMPLETA D'«ARTS I BELLS OFICIS» POT
CONSULTAR-SE A L'ARXIU HISTORIC DE LA CIUTAT, PLAÇA
DE LA CATEDRAL I CARRER SANTA LLÚCIA, 1, (CASA DE
L'ARDIACA) TOTS ELS DIES FEINERS, DE DOS QUARTS DE
DEU DEL MATÍ A DOS QUARTS DE DUES DE LA TARDA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: AVINYÓ, 30, PRAL.

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES
BARCELONA

Les modernes Arts del Llibre a Catalunya ⁽¹⁾

L'Institut Català de les Arts del Llibre acaba de publicar en data recent dos opuscles, belles obres de divulgació de l'art del gravat i de l'art tipogràfic, que són ensems, i des de diversos punts de vista, dues obres d'art didàctica. Són dos fullets bellament i profusament il·lustrats, compostos amb molt coneixement i impresos amb molta cura. L'autor d'aquests dos fullets, el Sr. Joaquim Figuerola, i l'Institut Català de les Arts del Llibre poden estar contents de la bona feina que l'edició d'aquests dos opuscles representa; i tots els catalans, àdhuc tots els espanyols, ja que les dues obres són escrites en llengua castellana, hem de restar agraïts a l'autor i a l'Institut que imprimí i edità els dos fullets en qüestió.

Però l'Institut Català de les Arts del Llibre ha fet més: en data més recent, d'ara mateix, acaba d'editar en edició de bibliòfil fastuosa un recull de contes que fan referència a la bibliofília, a la bibliofòbia i a la bibliomania. El text i les il·lustracions són obra de diversos literats i il·lustradors, i el llibre, que és d'un gruixut in-4º, es titula *Contes de Bibliòfils*. Potser el gust que informa la decoració d'aquest llibre és una mica passat de moda, ço que és comprensible quan sabem que fou començat a planejar i executar deu o dotze anys enrera. Els set anys de Dictadura foren causa d'aquest retard, per la raó que el llibre és redactat en català; i és per idèntica raó que el senyor Figuerola es veié obligat a escriure els anteriorment citats opuscles en llengua castellana. Aquests entrebancs, però, no perjudicaren la condició tipogràfica dels *Contes de Bibliòfils* ni la qualitat didàctica dels dos opuscles que ens oferí el senyor Figuerola.

Bons anys per a la tipografia catalana deuen ésser, doncs, aquests darrers si una sola editorial pot llançar gairebé simultàniament llibres tan importants, alhora que l'Editorial Barcino, l'Editorial Proa, i d'altres que no vénen ara a la punta de la ploma, no cessen de publicar bellíssims volums de substanciosa matèria literària, científica, artística, etc., etc.

I ¿on trobaríem prou entusiasme per a celebrar les edicions de bibliòfil (nosaltres que n'hem pogut haver un avant-tast) que projecta el mai prou lloat editor Gustau Gili,

(1) De conformitat amb el nostre criteri d'ampla tolerància per a totes les idees, donem avui cabuda, en les nostres pàgines, al present treball. La seva publicació no pressuposa, però, la més lleu conformitat amb els conceptes que s'hi emeten, els quals resten de l'exclusiva responsabilitat del seu autor. (Nota de la Direcció)

ahora que, un darrera l'altre, va abocant al mercat els tresors d'art i arqueologia que la Col·lecció "Parthenon" té en programa? Cal reservart ambé una bona quantitat d'entusiasme per la temptativa d'edició de bibliòfil que féu Joan Maragall en editar les obres completes del seu pare i particularment en llançar el llibre il·lustrat per Mompou. Per fi, mencionem l'esforç de bibliofilia que representa la publicació de la biografia monogràfica del pintor escenògraf Soler i Rovirosa que acaba d'editar el Cercle Artístic de la nostra Ciutat.

No hi ha dubte, doncs: vivim en un moment de resurrecció de les nostres arts del llibre, un temps, no fa gaires anys, hegemòniques a la Península Ibèrica, i després postergades a la categoria del més míser provincialisme.

No ens engresquem, però. Totes aquestes bones noves bibliogràfiques són èxits d'escarràs, excepcions aconseguides anormalment — i de quina manera a precari! El meritíssim Institut de les Arts del Llibre, que, en defecte de tot ensenyament oficial d'aquestes arts, hauria d'estar tan amplament dotat, posem per cas, com la Facultat de Medicina, es troba reclòs en un local esquifit i malsà; sense dotació o gairebé sense; vegetant amb penes i treballs pel favor dels professors, que es sacrifiquen considerablement, i per obra i gràcia d'un grup de benefactors que es cotitzen per tal d'evitar que, àdhuc en aquestes condicions d'indigència, l'Institut no es vegi obligat a tancar les portes. Els *Contes de Bibliòfil* s'han pogut editar gràcies a la generositat d'alguns protectors, entre els quals destaca també per la seva activitat el Sr. Miquel i Planes, o Miquel y Planas com ell voldria anomenar-se. D'altra banda, l'editor Gustau Gili aconsegueix els magnífics resultats que li han atorgat celebritat entre els editors catalans gràcies a treballar amb material estranger. Les altres editorials esmentades podrien encara realitzar una major perfecció llibrista si no es veiessin obligades a disposar exclusivament del detestable material de tipografia, gravat, relligadura i altres que forneix el nostre país.

No posseïm bons ni variats papers per a les impressions de luxe i de mig luxe. Llevat del preciós paper de fil que fabrica la casa Guarro, no crec pas que es produeixi a Catalunya cap altra mena de paper de gran luxe: no hi ha, doncs, manera d'escollir el paper de luxe que convé a cada tipus de llibre de luxe. No tenim papers de guarda: ens hem de limitar a un repertori lleig, banal o antiquat que els pocs fabricants d'aquesta matèria no es cansen de repetir. No tenim teles ni pells bones i variades per a la relligadura; ni crec que tan sols existeixin a la nostra terra representants de les cases estrangeres que tantes preciositats van fabricant des de fa vint anys en papers de guarda, pells i teles. Per a les teles de relligadura estem obligats a consumir la miserable fabricació que, segons tinc entès, una gran manufactura, recolzada en l'aranzel, fabrica immutablement des del temps d'Alfons XII, i que ja aleshores eren teles antiquades, lletgíssimes i de repertori limitat.

No tenim gravadors o bé no tenim tipògrafs que sàpiguen tirar els fotogravats anomenats *directes*. Llevat d'algunes escasses cases editores, que són l'excepció que confirma la regla, les premses barcelonines no cessen de gitar a torrentadas els fotogravats directes més barroers, sovint il·legibles del tot. Els nostres diaris no poden tirar gravats de cap mena: llevat d'una excepció, llur informació gràfica (i tipogràfica) fa excepció de barbaritat a Europa. A totes les províncies espanyoles trobareu algun impressor que sap tirar els fotogravats millor que la majoria dels impressors catalans. Els nostres fotogravadors, els nostres litògrofs no estan util·lats per a fabricar litografies i fotogravats de grans dimensions. L'anunciador no pot disposar dels tan suggestius anuncis fotogràfics o litogràfics de format colossal; si de totes passades els necessita, ha de recórrer a l'estranger.

La fototípia, que ja deu comptar mig segle d'existència i que arreu del món, àdhuc a Madrid, és el nostre pa de cada dia, a Barcelona encara sembla un procediment excessivament luxós i contínuament fracassat: en tot el planeta no es deuen elaborar fototípies tan escandalosament dolentes com les que, al preu de pes d'or, s'elaboren a Barcelona. Els gravadors originals sobre pedra litogràfica es poden comptar amb els dits de la mà, i encara sobren tres o quatre dits. El rotogravat, que ja fa deu anys que triomfà a Alemanya i a Cuba, als Estats-Units i a la Xina, ací a Barcelona encara és un problema insoluble i un procediment ruïnós. D'altres procediments de gravat han anat florint per Europa, meravelles de reproducció en negre o en colors, procediments que en llur anar i venir pel món mai no han tocat encara al port de Barcelona; i és probable que siguin arreconats per altres de millor rendiment sense que Barcelona els conegui. Ara mateix la Col·lecció *Monumenta Cataloniæ* ha hagut d'ésser gravada a França, i això que només es tractava de fototípies a base de bones fotografies. La targeteria de luxe, la propaganda tipografiada de luxe va desapareixent; l'etiquetatge de gran volada l'hem deixat arrelar tan sols a València.

Suïssa i altres nacions competien fins fa poc, i potser continuen competint, amb les nostres editorials de catàlegs i reclams, àdhuc a través de la duana més que protectora i a desgrat de la depreciació de la pesseta. Hem deixat perdre el mercat de literatura pura i de literatura pedagògica de l'Amèrica Llatina, i l'hem abandonat a mans de ianquis, francesos, alemanys i italians. En un mot: la tipografia catalana, les nostres arts del llibre, han decaïgut i ens avergonyeixen. El cartellisme ha degenerat també entre nosaltres. A començ del segle agafà una bella arrencada, la qual fou deturada en part per la gasiveria dels nostres anunciants, en part també per la invasió del cartellisme de municipi, importat pels grans litògrafs editors, de París. Era un cartellisme que als nostres anunciants oferia tan sols l'exclusiva local de tal o tal dibuix; però com que el cartell ofert en aquesta condició era més barat que un cartell fet expressament per anunciar els

nostres industrials, aquests preferien i encara segueixen preferint el cartell venturer, el mateix que serveix per a anunciar els pianos, els fideus, el vi o el lleixiu de molts fabricants de qualsevol altra terra. Avui dia no solament estem envaïts d'editors cartellistes sino àdhuc de dibuixants especialisats en l'art del cartell, els quals cauen damunt d'aquest mandrós i anàrquic recó de món com la llagosta damunt les terres incivils.

I el més sensible d'aquest panorama desolat és que la decadència de les Arts del Llibre catalanes pateix de la manca de bons materials i de la manca d'esperit d'empresa, i per regla general els nostres editors, impressors i gravadors no es senten emulats per l'empenta que àdhuc a les terres properes al Pol porten les Arts Gràfiques. Arreu floreixen meravelles i encisos de tipografia, de gravat i de relligadura excepte a Barcelona. Vint o trenta anys enrera, els Aguiló, els Miquel i Rius, "L'Avenç", iniciaren una depuració de l'art del relligat, i Barcelona pogué fer-se veure amb les relligadures de luxe que produí sobretot la casa Vda. de Miquel i Rius. Avui aquesta relligadura d'alta condició deu haver minvat tant, si és que no ha mort del tot, que ja no se'n parla. No existeix cap revista dedicada a les arts gràfiques pròpiament dites, sinó algun butlletí de caràcter rutinàriament professional; no tenim cap revista d'art on les arts gràfiques es puguin manifestar en tota llur perfecció i varietat; i quan en teníem cap d'elles no es dignava fer una mica de lloc a la divulgació i enaltiment de tan important matèria

A aquest pas ho perdrem tot: mercats i dignitat, i els corredors de les cases editorials de Coïmbra i de Cuenca envairan, amb mostraris perfectes de tipografia i gravats, aquesta Catalunya ja per tants altres cantons envaïda.

¿Qui podria posar remei a aquesta degeneració de les nostres arts gràfiques si no ho fa la Cambra del Llibre, tan ben dotada de diner i prerrogatives; segons es sent dir, tan copiosament organitzada, tan assenyada i docta? Si la *Cambra del Llibre* no serveix per a posar remei a aquesta davallada d'agonitzant, qui, doncs, podrà fer-ho? I si al capdavant hom troba el redemptor de les nostres Arts Gràfiques, aleshores ¿arribarà a temps per a poder redimir...? El món roda tan de pressa d'ençà de la guerra gran; els conqueridors són ja tants i tan destres; els pobles apetents esdevenen tan voraçs i tan dintre la legalitat, que en un tres i no res els pobles mandrosos o baixos de sostre es poden trobar captant fora del mapa.

JOAN SACS

Una conversa

Per atzar vàrem assistir a una polèmica de la qual, per creure-la força interessant, intentarem reproduir els principals fragments, encara que, com és molt natural, silenciarem els noms dels protagonistes.

El lloc de l'acció s'escaigué a la sala de conversa d'una de les nostres principals entitats artístiques, a l'hora amable del capvespre, quan les penyes es reuneixen i comencen els comentaris al voltant dels fets més importants de la jornada, polítics, artístics o senzillament mundans, o, a manca d'altres temes, es desferma la llengua en irrespectuoses murmuracions dels companys absents.

I diu un, tot de sobte, quan la conversa comença a llanguir: --Ja teniu acabades les teles que destineu al concurs? Jo avui les he deixades a punt de lliurar.

I respon l'altre, al qual anava dirigida la pregunta:

— No: no solament no les tinc acabades, sinó que ni tan solament no he arribat a començar-les.

— Què espereu, doncs?—reprèn el primer.—Només resten vuit dies per a la data de remesa. Ja cal que us afanyeu.

— No val pas la pena—continua l'altre.

— Així, doncs, no penseu concórrer-hi? ¿No m'havíeu dit que ja teníeu els temes escollits i que anàveu a treballar-hi de ferm?

— Efectivament: els temes proposats en el concurs m'il·lusionaren de bell antuvi, car es prestaven a fer quelcom d'excepcional; però, què voleu, després m'he refredat i he determinat no concórrer-hi per haver comprès la ineficàcia d'aquests concursos, els quals, com s'ha demostrat en moltes ocasions, són abassegats pels més audaciosos i per la gran massa de gent que pinta amb tot i no ésser pintors ni saber un borrall de pintura, i, per altra banda també, per estalviar-me un esforç ben malaguanyat.

— No sé:... trobo que exagereu. Encara que, de certa manera, comprenc que teniu raó i m'explico el vostre estat d'ànim, no deixo de trobar però, desmesurats els vostres judicis. Vós, que sou amic meu de tota la vida, que coneixeu el meu temperament pictòric, tan allunyat del *bocetisme* actualment en boga, tan fet a posta per enlluernar el vulgus i amagar les més grosses ineptituds, segurament us riureu interiorment de la meva candidesa en concórrer-hi, car el meu fracàs és descomptat; però jo opino que és un deure nostre el concórrer a tots els certàmens on siguem invitats, car cal orientar el públic, fer-li comprendre el que és la veritable pintura, neta i lliure de trucs, i això no ho aconseguirem pas amb abstencions. Si els qui ens havem fet un

deure de conservar sense claudicacions les essències fonamentals de la pintura, ens abstenim, no ens presentem al públic per ensenyar-li la nostra obra de pintors purs, despullats de tot adjectiu, no cal que ens queixem si després ens veiem arreconats i el públic no es fixa en nosaltres. Creieu-me: feu mal fet de no concórrer-hi, ja que aquests concursos ens compensen de les suprimides Exposicions Generals d'Art, i, mentre no siguin instaurades de bell nou, bé cal aprofitar-se'n.

— Tot això que dieu està molt bé; però un concurs no és una exposició. A un concurs hi aneu amb un tema concret, imposat, damunt el qual treballen tots els concursants: un treball de concurs s'assembla molt a un treball d'encàrrec, i vós sabeu tan bé com jo que un treball d'aquesta mena difícilment arriba a assolir la categoria d'un treball lliure. Això és la causa que en aquesta mena de competicions moltes vegades són els més ben dotats els que hi fracassen més sorollosament. En canvi, a l'exposició hi aneu amb un treball fill vostre, que us ha sortit dels dintres, i al qual us haveu lliurat tot sencer i completament alliberat de tot prejudici coaccionador; no sofriu de l'obsessió del tema, ja que el vostre difícilment el veureu tractat per un altre expositor. A l'exposició no diré que la lluita sigui més noble, però sí més franca, més oberta. El vostre fracàs o el vostre èxit no depenen, com passa sovint en els concursos, de la pensada, sinó del vostre veritable mèrit.

— Vós parleu ara dels concursos en un sentit molt general. Però no em negareu que els concursos a què jo em refereixo difereixen bon xic d'un concurs de cartells o de marques de fàbrica (de caire més comercial que artístic) i que sense esforç podem equiparar-los amb les exposicions de pintura.

— Evident. Aquests concursos als quals ens referim són veritables competicions artístiques; però ja us he dit la diferència que va d'una exposició a un concurs. Altra-ment, a l'exposició, pel seu caràcter de continuïtat, la vostra aportació, el vostre treball no sofreix un fracàs absolut, car si per un atzar no és avui valorat degudament, ho serà demà, i la posició conquerida ja no la perdeu: al contrari, podeu millorar-la amb el vostre persistent esforç. En canvi, en un concurs, el vostre èxit o el vostre fracàs són absoluts i fulminants; heu guanyat o heu perdut moltes vegades com aquell qui juga a la rifa: per un punt. Creieu-me: d'un cas a l'altre els factors són molt diferents, car si a l'exposició és el talent que predomina, en el concurs predomina l'atzar, i això ens explica el perquè un artista valorat i premiat en tal concurs és desqualificat en tal altre, car no és pas solament el talent que determina l'èxit, sinó també, i en bona mesura, aquests imponderables que determinen l'atzar.

— I el criteri del jurat, aleshores, que no compta?

— Oh! és evident que sí, que compta... Mireu: vós sabeu que jo respecto i acato el seu veredicta sense discussió, encara que això no vol pas dir que no reconegui la in-

justícia si existeix, i encara que no en protesti per creure tota protesta inútil i contraproduent, i per saber per experiència com és difícil de valorar, lliure de tot prejudici, l'obra aliena. D'altra banda, aquestes injustícies es cometen moltes vegades, per no dir sempre, a contracor, obeint a pressions estranyes que, sense saber com, s'infiltringen i entrebanquen les deliberacions dels jurats.

— Contra això que dieu ja es prenen precaucions.

— Preneu totes les que vulgueu: no podreu evitar-ho. Feu un jurat secret: no deixaran per això de posar-se en joc tots els mitjans per a esbrinar qui són els presumptes candidats; per a influir damunt d'ells o damunt dels qui han de nomenar-los tractant d'imposar aquest o aquell nom. Feu que el jurat sigui conegut: aleshores, ultra recomanacions i els intents més o menys encoberts de soborn, heu de comptar també que moltes de les obres que es presentin seran fetes amb l'únic intent d'afalagar les tendències estètiques predominants o que es creuen predominar dins el jurat. Si feu que el jurat sigui nomenat pels mateixos concursants, també us trobareu amb els mateixos inconvenients, car cada grup tractarà d'imposar als altres els seus propis candidats. I encara heu d'ajuntar a tot això les dificultats que comporta el jutjar, en poques sessions i generalment en condicions desastroses de visualitat, una munió de tres-centes o quatre-centes pintures de tan diversa valor i tendència. ¿Què té d'estrany, doncs, que hom cometi involuntàries injustícies? Creieu-me: jo he estat jurat alguna vegada i sé el pa que s'hi dóna; i, encara que sigui una cosa que us doni una certa categoria (cosa que justifica que aquests llocs siguin tan sol·licitats pels arribistes, pels qui no deixen passar ocasió d'exhibir llur insignificant personalitat), per als homes de consciència recta són llocs de veritable tortura, car la responsabilitat que pesa damunt vostre no us deixa pas dormir totes les hores que voldríeu.

— Tot això que dieu cal reconèixer que és molt just. Però ja us he dit el meu criteri i com m'he fet un deure de concórrer a totes les manifestacions de pintura on bonament pugui concórrer. I encara he de dir-vos una altra cosa: que si fos jo el pessimista i m'hagués abtingut, fóra molt més natural i tindria una explicació lògica, car la meua significació artística és tan escassa que, de fet, és nul·la; però en vós aquesta abstenció no té excusa donada la vostra eminent significació dins la pintura catalana.

— Aquesta significació que vós tan benèvolament m'atribuiu, és ben gratuïta i us costaria de provar-la. Si ni la crítica ni el públic no valoren la meua obra, ¿on rau la meua superioritat? ¿No és una prova, això, i ben contundent, del meu fracàs, de la meua ineptitud?

— Doncs mireu: jo opino ben al contrari.

— No sortiu ara amb allò dels genis incompresos. Ja sabeu que jo no hi crec.

— No. El que vull dir-vos és que el públic (i dins aquest públic hi compto molts que

passen per experts) sofreix una profunda desorientació a causa de les moltes i contradictòries tendències que el sol·liciten, i no s'atreveix a pronunciar-se ni en pro ni en contra d'una obra o d'un artista, car té por d'equivocar el judici, ja que ni els professionals de la crítica no han arribat a posar-se d'acord ni saben orientar-lo vers les veritables valors de la pintura moderna (i en dir moderna ja sabeu que aquesta denominació no té per a mi altre significat que el purament cronològic). Ara, quant als crítics... tal vegada més valdria no parlar-ne, dels crítics.

-¿Per què, si en definitiva són ells els qui jutgen i valoren la nostra obra?

-Parlem-ne, doncs, ja que us plau. ¿No trobeu que s'hi fa massa literatura, al voltant de la pintura? I ¿quants són a Barcelona els crítics que amb talent suficient i veritable coneixement del que és la pintura exerceixen aquest alt ministeri de la crítica, lliures de prejudicis, deslligats de tot interès de grup o de capella? Sens dubte que si hi penseu un xic trobareu el nombre ben reduït. A Barcelona, com arreu del món, la pintura ha esdevingut una cosa cotitzable, un veritable comerç perfectament organitzat, amb productors, comerciants, i intermediaris i és molt natural que prengui totes les mesures en defensa dels seus interessos. ¿Quin cas hem de fer, doncs, de la crítica quan sabem que en mantes ocasions es veu coaccionada per consideracions purament d'interès comercial?

-Ara em sembla que sou vós el que exagereu. No negaré que hi hagi una part de raó en tot això que heveu dit; però no em negareu que la crítica és generalment justa en les seves apreciacions, i que si alguna vegada no ho és prou o s'erra, el criteri del públic ja té cura de rectificar-la. Per això jo no comparteixo la vostra opinió en assignar a la meua obra un valor artístic que realment no té, que no deu tenir per tal com ni el públic ni la crítica no s'hi interessin.

Aquestes paraules vostres refermen els meus arguments. A veure: anem a establir una escala de valors. Dintre el món artístic de la nostra terra la pintura ocupa un lloc preponderant, i qui són els qui provoquen aquesta preponderància? qui són els qui fan la pintura? Evidentment nosaltres, els pintors. Però al costat nostre cal posar-hi també els marxants, els homes dedicats especialment al negoci de les pintures, els crítics, i després el públic de totes les condicions i categories. Ara bé: analitzem el paper que cada un d'aquests elements exerceix dins el món de l'art. Entre els pintors trobarem els qui, com vós i com jo, creuen que el factor temps no compta en la producció de l'obra artística; els qui produeixen per l'imperatiu categòric de llur temperament artístic deslligat de tot interès utilitari; els qui creuen que l'art no pot estar supeditat a les exigències de la producció, com qualsevol ofici manual, i que, per tant, fidels a ells mateixos, tot ho fien a la bondat i honradesa de llur obra i no cerquen l'afalac del públic ni de la crítica, als quals deixen en perfecta llibertat per a judicar-los. Per contra, veurem els

S. VERDAQUER

BARCELONA

DESPATX: RDA. UNIVERSITAT, 9 TALLERS: CARRER ENTENÇA, 39

TELÈFON 10421

BANYERES-LAVABOS

BIDETS

WATERS-CLOSETS, etc.

Instal·lacions completes de cambres de bany

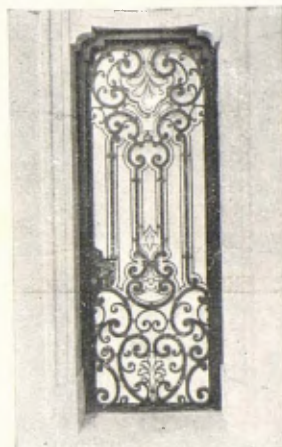
Tallers de Serralleria

**MANUEL
SARRIAS**

Treballs artístics i
d'obres

Tallers i Despatx:
Bolívar, 20-22
i Agramunt, 9
Sant Gervasi
Telèf. 70005

Sucursal:
Passatge Forasté, 4
(Avinguda del Tibidabo)
BARCELONA

ÉS EL MILLOR ASCENSOR ACTUAL

Tapisseria de

Perfecte Llosà

Especialitat en sillons folrats de
pell : Transparents opacs per a
suprimir els porticons : S'entapisa
sen parets i tota mena de
cadiratges : Confecció
de cortinatges
i fundes

Barcelona

Balmes, 128 :: Tel. 73434

(tocant a Rosselló)

FOTOGRAVATS

TRICROMIES-AUTOTIPIES

Cristalleria Catalana, S. A.

Successora d'E. BUXERES, BUXERES I
ABELLA, LL. RIGALT I J. COLL ESCOFFT

Conseller Delegat i Director Artístic:

LLUÍS RIGALT

Central: Ronda de Sant Antoni, 56 - Telèfon 22055

Sucursal A: Paloma, 50 - Telèfon 10665

Sucursal B: Sardenya, 319 - Telèfon 54085

Sucursal C: Carme, 50 i 52 - Telèfon 15425

Vidrieres d'art - Muntures en plom i llautó - Esmalts al foc damunt vidre, cristall i ceràmica - Vidres i cristalls plans i corbats - Baldoses - Baldosetes - Gravats - Biselats - Miralls - Mares - Motllures - Articles d'escriptori, etc.

Medalla d'Honor: Barcelona 1923

Medalla d'or: Paris 1925 Gran Premi: Barcelona 1929

EUSEBI BUSQUETS

MESTRE DECORADOR

FA SABER ALS SEUS
CLIENTS I AMICS EL
TRASLLAT DEL SEU ES
TUDI AL CARRER DE

ROSSELLÓ, 286, PRAL. 1^a
BARCELONA

LA PINACOTECA DE GASPAR ESMATJES

✚ MARCS ✚ GRAVATS ✚
SALA D'EXPOSICIONS

BARCELONA
PASSEIG DE GRÀCIA, 34

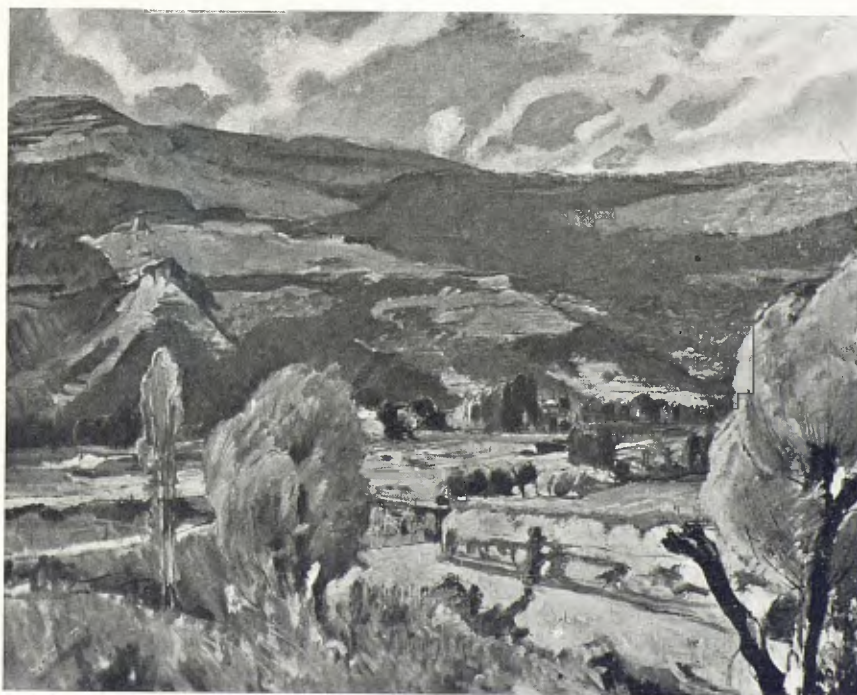
L'ANUNCI és l'eina més poderosa amb què compta l'activitat humana per al seu expandiment. La complexitat de la vida moderna fa de l'anunci una imprescindible eina de treball.

ANUNCIANTS: No us enlluerni la difusió excessiva i sempre ineficaç de la fulla que solament viu poques hores i desapareix emportada pel remolí dels fets diversos, per l'afany de la nova sensacional. La revista és el lloc escollit per l'anunciant conscient i curós dels seus interessos, car l'ANUNCI hi perdura i és esguardat en hores d'amable repòs.

ANUNCIANTS: Especialitzeu el vostre anunci. Dirigiu-vos al vostre públic. Cerqueu-ne l'eficàcia.

Francesc Labarta
Camp

Francesc Labarta
Cinglera

Rafael Benet
Flors

Rafael Benet
Marina

FAIANÇ CATALÀ

**CORTS, 615
TEL. 12674**

**VAISELLES - CRISTALLERIES - SERVEIS
PER A TE I CAFE - EXTENS ASSORTIT
ESPECIALITAT EN ARTICLES PER A PRESENTS**

PINTURA I DECORACIÓ

VILARÓ I VALLS, S. A.

MUNTANER, 155-157 - BARCELONA

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

Antiguitats

ESCLASANS VDA. TRIUS, MARIA; Pietat, 10

Antiguitats (Restauradors d')

FORCADA, PERE; Palla, 12

Art i restauració

CODINA, JOSEP, Rosselló, 214 i Banys Nous, 14.
Tel. 19685.

Barnissos

BRUALLA, ANTONI; Progrés, 44. Tel. 74534.

Ceràmica

CASADEMUNT, MODEST DE; Fàbrica a Sabadell. Exp.
i venda, Claris, 119.

S. A. XUMETRA; Bruc, 56 Tel. 11918. Sucursal: Sant
Andreu, 299.

VICENS, CASIMIR; Tallers, 72. Tel. 15644

Comptadors d'aigua

PUJADAS, ISIDRE; Aribau, 56. Tel. 70712

Construcció i decoració

DOMINGO I JOVER; Consell de Cent, 163. Tel. 30897

MOYA, J.; Aragó, 184 Tel. 73852

ROCA I ANGERRI; Corts, 306-308. Tel. 30277

Constructors d'obres

AGUSTÍ, JAUME; Aragó, 222, ent. Tel. 11966

MESTRE DOMINGO, RAMON; Diputació 288 Tel. 10732

PAMIES GERMANS; Via Laietana, 54. Tel. 22186

TORRES, ANTONI; Diputació, 290. ent. Tel. 18097

Contractistes d'obres

AMARGÓS PELLICER, J.; Ausies March, 2. Tel. 13582

ANONIMA DE CONSTRUCCIONS, SOCIETAT; Pe-
lai, 50. Tel. 14918.

ROVIRA, BALDOMER; Passeig de Sant Joan, 6

Decoradors

BUSQUETS, EUSEBI; Rosselló, 286, pral., 1.^a

Decoradors en laca japonesa

SARSANEDAS & WOKAMOTO, S. EN C.; Campo Sa-
grado, 28

Decoradors d'interiors

COSP, VDA DE PERE; Rosselló, 231. Tel. 73574

Dibuix i pintura (Efectes de)

GUARDIOLA, Y. Suc. Frigola i Queralt; València, 199
Tel. 74205

HORTA, CASA MIQUEL; Avinyó, 7. Tel. 14993

TEIXIDOR, ANTIGA CASA; Rambla de Catalunya, 89
Tel. 70672

TEXIDOR, VDA. D'E.; Ronda S. Pere, 16. Tel. 11623

Ebenistes

CAMPAÑÁ, JOAQUIM; Còrsega, 561

FRANCOLÍ, JOAN; Vallhonrat, 30. Tel. 34749

LINARES, A.; Riera Alta, 21. Tel. 15353

MIQUEL, JOAN; Roger de Flor, 251. Tel. 53893.

PUIGDENGOLAS, JOAN; Nou de Sant Francesc, 3.
Tel. 19164.

RIBAS, VDA DE JOSEP; C. de Cent, 329. Tel. 14657

Electricistes

FRANCH, JOSEP; Corts, 682. Tel. 16621

Escultura i decoració religiosa

ESPELTA; València, 200. Tel. 78001

Escultura religiosa i decoració

CASTELLANAS, TALLERS; Balmes, 123. Tel. 71237

RIUS, CLAUDI; Rosselló, 195. Tel. 74201

(Vegeu's la pàgina següent.)

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

(Vegi's la pàgina anterior)

Estereotípia i Galvanotipografia

ROCA GERMANS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Estucadors

CASA PETIT-RAMON GAUSSET; Rocafort, 108. Tel. 30966

Fotografia (Materials per a la)

RIBA, VÍDUA D'ENRIC; Rda. Universitat, 37. Tel. 18651

Fotògrafs

AREÑAS, RAFAEL; Passeig de Gràcia, 21

Fotògrafs industrials

«ALBERTÍ», FOTOS; València, 312. 1. 2. Tel. 78256

SALA CAMPAS, JOSEP; Córsega, 413. ent. 2.

Fotogravadors

ESTEVE FELIU, FRANCESC; Via Laietana, 15 Tel. 17069

Fumisteries

MAS BAGÀ, S. A. M.; València, 346. Tel. 37016

Fusteries

CASAS FRANCESC; Diputació, 121. Tel. 324.

MONCANUT, FILL DE D.; Paris, 125. Tel. 70966

NIUBÓ I CIA., BALTASAR; Pge. Forasté, 17. Tel. 72553

Fusteries mecàniques

BIOSCA, PERE; Sant Gervasi, 103. Tel. 74714

FUSALBA; JOAN, Avinguda de la República Argentina, 238. Tel. 75105.

MAÑA, JOAN; C. de Cent, 63. Tel. 30633

RUIZ, JOAN (Successor de Calouja); Roger de Flor, 141

Galeries d'art

SALA BARCINO-V. GARCÍA SIMÓN; Rbla. Catalunya, 29. Tel. 15677

Guixaires adornistes

AVILA, JACINT; Passeig St. Joan, 73. Tel. 75071

CASASUS, JOSEP; C. de Cent, 474. Tel. 53712

COLL, PERE; Corts, 473. Tel. 34673

Impremtes

TOBELLÀ, RAMON; Carine, 18. Tel. 19634

Jardineria

FABREGAS, R.; Pare Claret, 83. Tel. 52065.

Joiers

SUNYER, RAMON, Granvia, 660. Tel. 11247

Joiers-Reillotgers

ROCA, JACINT; Rambla del Centre, 33. Tel. 19562

Làmpares

BALCELLS, FRANCESC; Rambla de Catalunya, 29. Tel. 14264

BIOSCA I BOTÉY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73586

CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Marc, gravats i imatges

SERRA JOAN; Canuda, 33. Tel. 17207

Marc i Motlures

AMIGÓ, ANTIGA CASA; Petritxol, 10

Metallistes

BIOSCA I BOTÉY, Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73586

BOLIBAR, SANTIAGO; Rbla. Catalunya, 43. Tel. 19543

CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

DOMÈNECH, OCTAVI; Tallers, 45. Tel. 16306.

Miralls

TERRÉS CAMALÓ, EVARIST; Làuria, 9. Tel. 12087

Mobles i decoració

CASAS, LLORENÇ; Galileu, 50-51-53. Tel. 30537

DOMINGO I SABATÉ, SUCCESSORS DE; Sans, 112 i 114. Tel. 30104.

PARCERISAS I CIA.; E. Granados, 90. Tel. 72573

PRAT, JOSEP; Ferlandina, 67. Tel. 18286

SALAT GERMANS; Bailén, 195. Tel. 73409.

Mosaics

ARMENGOL, ANTONI; Diputació, 222. Tel. 21571

ESCOFET I CIA, S. EN C., E. F.; Rda. Universitat, 20. Tel. 12992

Mosaics ceràmics de grés

PUJOL I BAUSIS, FILL DE JAUME; Tallers, 9. Tel. 15864

Mosaics romans

QUEROL, ELISEU; Dos de Maig, 273. Tel. 50383

Motlures, marcs i miralls

ANDREU, CASA; Salmerón, 81. Tel. 74775

GASPAR, JOAN (Casa Benítez); Consell de Cent, 323 Tel. 12064

Papers fotogràfics

LLIMONA, JOAN; Pere IV, 179. Tel. 51391

Papers pintats

BERTRAN; JULIÀ, Cardenal Casanys, 11. Tel. 18956.

GIRONA, JOSEP; Corts, 661, Tel. 53536

GUASCH, FILL DE JOSEP; Rauric, 8. Tel. 10686

LLOP, JOSEP; Rbla. Catalunya, 59. Tel. 13284

MARTINEZ, LLUIS; Av. Alfons XIII, 367. Tel. 77817

RENALIAS, C.; Pi, 11

Parquets i decoració

CASAS FRANCESC; Diputació, 121. Tel. 32504.

PLANELL, QUERALTÓ I CIA. S. L.; Sta. Elena, 6 Tel. 16843

Pedra artificial i decoració

SAGARRA, TALLERS; Corts i Prat de la Manta prop Riera Blanca. Tel. 35221.

Pedra artificial i Tuberia de portland

FLORESTAN BEN; Mallorca, 405. Tel. 54406

Pintors decoradors

ALSAMORA, AMADEU; Aragó, 143. Tel. 32724.

BERNAT, JOSEP; Corts, 645. Tel. 26686

CALVET PARTAGAS; Sant Honorat, 7. Tel. 19365

CASALS PEYPOCH, J.; Roger de Flor, 164. Tel. 55037

PASCUAL, PERE; Mallorca, 255, Tel. 70702

TOLOSA, AURELI; Pl. Letamendi, 29. Tel. 74536.

VILARÓ I VALLS, S. A.; Muntaner, 155-157. Tel. 76472

Pintors escenògrafs

ESCENOGRAFIA BATLLE I AMIGO; Saragossa, 24

Portes de ferro

IBAÑEZ, R.; Villarreel, 181. Tel. 72624

Projectes de mobles i decoració

BARÓ, CARLES M.; (S. G.) Musitu, L

Propaganda (Articles per a)

BASA I PAGÉS; Calàbria, 66. Tel. 33368

Reproduccions d'Art escultòric

LENA, S. A.; Rosselló, 238 (tocant al Pas. de Gràcia)

Retauls, daurats i policromia

SABATÉ PASTOR, BONAVENTURA; Aragó, 187

Serrallers

ANDORRA, JOSEP; Sant Pau, 69. Tel. 17204

CALIX, BENET; Prov. de l'Institut de Cultura i B. P. de la D. Rocafort, 25. Tel. 33648.

RAMIS, JOAN; València, 436 (prop Marina) Tel. 53702

ROSICH, RAMON; Perill, 7 i Llibertat, 6. Tel. 72004

SARRIÀS, MANUEL; (S. G.) Bolívar, 22. Tel. 70005

Talladors i gravadors de cristall a la roda

ESCOLÀ, MIQUEL; Alcolea, 135 i Melcior del Palau, 38 Tel. 30306

Tapissers

GILABERT JOSEP; P. de Gràcia, 114. Tel. 72586.

LLOSÀ, PERFECTE; Balmes, 128. Tel. 73434

Tapissos i catifes

AYMAT, TOMÁS; Carrer d'en Villà, ST. CUGAT DEL VALLÈS. Tel. 20

Teixits per a mobles i decoració

TRONC, ALBERT; Rbla. Catalunya, 32. Tel. 17476

Tintorers

RIALP, TINTORERIA; Diputació, 298. Tel. 18187. Suc. n.º : Regina Pacis, 9. Suc. n.º 2: Avinguda Alfons XIII, 520. Tel. 76551

altres que tot ho fien a aquest afalac i el cerquen i el provoquen; els *poseurs*, els exhibicionistes, els qui tothora van darrera els crítics damunt els quals exerceixen una veritable coacció moral parlant-los de la seva obra, de l'exposició que preparen, del seu talent i del seu art sense parió; tota la colla de vius recercadors del truc, de la pensada espeterrant, i els seus impotents seguidors que, per creure's genis, ja en tenen prou amb els seus malabarismes simiescos.

Els marxants també cal destriar-los en dues categories: els qui especulen damunt valors inèdites i s'esforcen a descobrir-les, i els qui volen jugar sobre segur i solament negocien damunt valors ja consagrades. Tant per a els uns com per als altres la pintura esdevé mercaderia, la qual cal adquirir al més baix preu possible per a valoritzar-la després, i com que tots els negocis necessiten la propaganda, cal atreure's els crítics i, a través d'ells, el públic. Ara bé: dels marxants del segon grup no cal preocupar-se'n, ja que la majoria de les vegades no especulen sinó damunt firmes; però dels primers sí que cal fer-ne cas, car especulen damunt matèria viva, damunt els joves pintors als quals ofereixen protecció i damunt els quals exerceixen una influència generalment nefasta escudats amb la seva pretesa intel·ligència, la qual no és altra cosa, les més de les vegades, que la defensa d'uns interessos als quals no tenen ni el més lleu escrúpol de sacrificar l'esdevenidor d'aquells a qui pretenen protegir. Per la seva banda, la crítica, moltes vegades, amb lamentable inconsciència, els fa el joc donant una importància desmesurada a valors que tot just s'inicien i fins i tot a veritables esguerosos artístics (recordeu-vos d'aquell recent i lamentable cas tan cruament comentat per vós), i en canvi silencia l'esforç dels veritables pintors pretextant que l'obra llur és a bastament coneguda, quan no insinua entre ratlles llur amanerament o decadència. I al costat de marxants i crítics cal posar-hi també la colla dels *snoobs* que pul·lulen per les nostres sales d'exposicions, àvids de la novetat per la novetat, desconixedors absoluts de les valors constants i immutables de la pintura, que són els qui més directament influeixen damunt el gros públic. ¿Com voleu, doncs, que aquest es pronunciï obertament a favor o en contra d'una o altra tendència, si les més de les vegades el seu sentiment es veu contradit i coaccionat pels mateixos que havien d'orientar-lo? si el que ell creu bo li diuen que no ho és i, en canvi, li ofereixen com a cosa bona el que ell jutja pura facècia?

— Ja heu acabat? Avui sí que no us hi haveu posat pas per poc! He de confessar que jo ara no sabria pas què objectar-vos. A fi de comptes veig que el meu pessimisme se us ha encomanat i que els vostres raonaments acabarien per justificar la meva abstenció.

B. A D'Oc.

Les exposicions

Octubre

JOSEP ARAGAY

L'obra de *ceràmica*, nombrosa i variada que ens presenta aquest artista consta de vaixel·la fina, rajoles, fragments de decoració, faiança, plafons, etc. L'Aragay ha treballat amb ardidesa per reeixir en la difícil tècnica del seu art, i en pocs anys ho ha aconseguit del tot, com ho demostra en aquesta exposició.

El seu treball abasta moltes i diverses tècniques. Seguint la nomenclatura del catàleg podem veure les peces policromades sota coberta, estudis de roig de coure, metal·litzacions i reflexos, blau de gran foc sota coberta, faiança fina amb esmalts, cristal·litzacions, cobertes de gres mat, joguines de gran foc, jaspats de gres, i gres ferruginós amb relleus.

Cal observar, quant al dibuix de totes les peces, la qualitat de fer ressaltar les figures dibuixades d'una forma que mai no queden supeditades a l'arabesc, a la funció decorativa a què estan subjectes: exemple, els plafons, els fragments de decoració mural.

Els estudis de roig de coure, metal·litzacions, reflexos, (procediments d'antigues manufactures hispàniques), si bé donen un altre caràcter a la ceràmica, no tan superior com el que li escau pròpiament, en canvi, en aquests gerros de l'Aragay, són d'un bell efecte.

Hi ha també les cobertes de gres mat de gran foc i els jaspats, el gres ferruginós amb relleus. De tota aquesta ceràmica que l'Aragay ens presenta en traïem, ultra el

Josep Aragay — *Ratlla!*..

Plafó de rajoles, amb decoració policroma sota coberta, destinat a la secció infantil de l'Institut antituberculós de la Caixa de Pensions i d'Estalvi.

concepte del treball tècnic que comporta, fet amb molt mestratge i cura, un altre que està per damunt d'aquest, i és la visió de cosa admirable, de beutat, que d'aquesta obra en total ens enduem.

Les proves sempre són esforços; i en la labor d'aquest artista per a anar vers nous camins s'evidencia la seva empena, puix que en tan pocs anys ha sabut enlairar el seu treball, afermar-lo i omplir-lo de coneixements. Cada peça ens dóna la sensació d'una joia sucosa que l'Aragay hi traspasa amb les seves línies i els seus colors. I cada una per si té un encís fort, com la de tots aquests objectes que hom crea per a un goig purament estètic.

FRANCESC LABARTA.

La Pinacoteca.—Hi ha pintors que en arribar al punt madur de la carrera llur s'entesten en un sentiment de visió estereotipada repetint-lo a cada quadro sota una forma o altra; volent-ho endolcir més i més, tossudament, amb la tècnica llur; com si volguessin treure així tot el suc d'aquesta visió en la qual reposen còmodament. Només se'n salven un petit nombre. I En Labarta és un d'aquests.

Evolucionar, marcar una època, amb el seu treball pictòric, dintre la seva carrera artística; després, marcar-ne una altra, i una altra encara; no estacionant-se, però, en cap d'elles, sinó cercant constantment, sense reposar: tal és el que aquest artista ens ha mostrat en aquesta exposició. Fugir de la comoditat de treballar damunt un sol sentiment; variar-lo sempre, això sí, sempre que, com ell, siguin trobades noves superfícies on aquest sentiment sigui recolzat, i que seran les noves etapes de la seva vida artística, per a treballar tot avançant.

Labarta passa de la construcció sàvia del paisatge urbà al paisatge senzill, sense anècdota, sense cap altre ornament que el que ell li suggereix en interpretar-lo, amb la sola destresa plàstica del seu ofici.

Després vénen els seus paisatges amb el moviment d'elements (els que ha pintat darrerament). Fugir de la quietud plàstica que falseja la mobilitat constant de la natura i fer sentir aquesta mobilitat: és així com ell entén ara el paisatge.

Quant a la innovació del colorit i de la forma, que també en aquesta exposició ha aportat assenyalamment, crec que contribueix a donar a la seva obra una nova, forta i interessant orientació. El color s'ha tomat brillant, vivísim; la forma, solta, fresca, amb un esclat de natura que vibra en els arbres, en els cels, en les feixes de terra.

Sembla que aquest artista ha deixat uns lligams i que s'ha llançat a espais de llibertat, però d'aquella llibertat de l'artista conseqüent que en sap fer ús. Tal és la nova etapa a la qual s'encamina. Cap semblança, cap influència (almenys visible) no hi ha

en la seva obra. Si el color ha agafat més vivacitat darrerament, és que ha posat en la visió pictòrica més de la sensibilitat seva. I torna a treballar novament, deixant enrera tot allò que no li serveix per a la seva evolució. Però anar, com ell fa, vers nous horitzons, no és voler tocar cordes descongudes, sinó perfeccionar les que ja ha polsat, i amb les quals cerca ara d'obtenir altres sonoritats. Així és, també, com entenem nosaltres que ha d'anar dirigida tota obra.

RAFEL BENET

S'ha fet ja un lloc rellevant en el cercle dels nostres artistes. Cada vegada més amament al seu treball, ens dona En Benet la impressió que vol (i ho aconsegueix) solidificar la seva pintura. És aquesta exposició, en la qual acobla quaranta-cinc teles, la primera on es manifesta amb un nombre tan crescut d'obres, i el trobem força ben enfocat, tant en els paisatges com en les marines i, sobretot, en les natures mortes. És llença ardit a tractar totes aquestes manifestacions diverses, parts integrants, diríem, del conjunt de la vida: el paisatge urbà, la figura, la natura morta. Però En Benet no les tracta totes d'una mateixa manera: en cadascuna varia perceptiblement de tècnica.

Les marines són la part més àlgida de la seva obra: ben definides de pinzellada i estudiades d'ambient. Recordem el n.º 24 i les petites 19-21. En les figures hi ha una mena d'impressionisme, una forma fugissera de tacar-les diferent de la resta de l'obra exposada, agermanada, però, a aquesta pels tons del color. Sembla que l'artista, en les figures, es troba en el primer pla del seu estudi, sentint-les ja. No li passa així amb els paisatges i amb els aspectes urbans, i la natura morta, parts aquestes les millors, com ja hem indicat primerament, i com la darrera, la més ben reeixida.

PRUDENCI BERTRANA

Hi ha en aquest artista un desig d'aclarir cada vegada més la seva interpretació del paisatge. El concep amb simplicitat, obertament lliurat a la naturalitat de la seva visió. Forma senzilla, la seva. Pintura que no té cap més transcendència fora de la seva amorositat a copiar fidelment la naturalesa.

AGRUPACIÓ «ART VIVENT»

Cada any aquesta entitat reuneix un petit nombre d'obres de cada un dels seus adherits, i així ens demostra un esforç, una passa novella. Però enguany, alguns dels

qui formen aquesta agrupació, ens confirmen que durant aquest temps han aconseguit evolucionar en bé, mentre altres no semblen haver treballat prou i algun d'ells queda completament anul·lat.

En escultura, els dos artistes expositors ens causen millor impressió que els restants.

LLUIS ARAGAY

Pintures.—No podem arriscar-nos a un juí, que tal vegada seria prematur, damunt la jove tasca d'aquest pintor, perquè es troba encara als començaments, en la seva formació. Treballa en un camí que pot destacar-lo, si l'escomet amb empena, com un artista prou original. I diem això perquè entre les seves teles, totes d'un mateix to, n'hem vist alguna amb encerts: per exemple, la visual de l'artista fixada en línies més expressives que les de la resta del quadro. Però encara ha d'escorcollar molt, primerament; contenir aquesta vaguetat de tot. Es a dir: li cal fugir de la borrositat que és en conjunt cada quadro, que vol ésser una fuga expressiva; però en lloc d'ésser-ho, les matisacions es perden perquè a aquesta pintura li manca, ara per ara, una base on bastir-la.

ELVIRA AUGUSTA LEWIS

Notes i Comentaris

Albéniz. Sot els auspicis del Círcol Artístic de la nostra ciutat ha estat constituït el Comitè organitzador de l'homenatge a la memòria del gran pianista i compositor Isaac Albéniz. Aquest Comitè és integrat pels senyors Pere Casas Abarca, President del Círcol Artístic; Marius Aguilar, Director del periòdic *El Dia Gráfico*; Eusebi Bertran i Serra, Pau Casals, Francesc Costa, Frank Marshall, Joan Lamote de Grignon, Enric Morera, Jaume Pahissa, Alexandre Ribó, Amadeu Vives; i es proposa recaptar cabals arreu d'Espanya a fi d'erigir a Barcelona un monument que perpetui la memòria del genial compositor i, ensem, la creació d'un Premi Albéniz, internacional i periòdic, atorgable als pianistes que millor interpretin *Ibèria*, l'obra mestra del genial compositor.

Creiem molt encertada la idea i digna de la glòria del gran compositor desaparegut tan prematurament. Albéniz fou un dels primers, o el primer, d'endevinar i comprendre la pregonia bellesa de la música típica popular espanyola, i amb les seves composicions, d'un concepte musical tan elevat i pur, aconseguí sostreure-la del baix ambient, més que popular populatxer, en què havia romàs fins aleshores, i ensenyà als altres compositors contemporanis o successors seus a continuar el camí que tan coratjosament i amb genial intuïció començà a desbrossar a fi d'aconseguir la rehabilitació artística d'aquesta música, cosa que ha fet que no solament fos admesa, sinó coneguda i admirada en els centres musicals de més prestigi d'arreu del món.

És de desitjar que aquesta iniciativa tingui un falaguer èxit i que la subscripció iniciada

amb aquest fi assoleixi el màxim límit previst a fi de fer viable la idea. És per això que nosaltres ens oferim al comitè organitzador per tot el que puguem ésser-li útil.

A Montserrat. Les Festes Jubilars a Montserrat van desenvolupant-se en l'ordre prees-tablert, i els actes religiosos i culturals alternen i es complementen amb la seriosa i digna esplendidesa a què ens té acostumats el nostre Monestir pairal. Ens cal remarcar ara, de les celebrades fins a la data, l'Exposició del Llibre Montserratí en l'acte inaugural de la qual, que tingué lloc el dia 20 del propassat setembre el pare Dom. Anselm Maria Albareda dissertà a propòsit de *El Llibre al Monestir de Santa Maria de Montserrat, del segle XI al segle XX*, conferència mestrívola, eruditíssima, fervent oració a la cultura montserratina, evocadora de la immensa tasca acomplerta a través dels segles pels meritíssims monjos que feren del cenobi montserratí un fogar d'intensa cultura, un dels primers d'Europa després de Ripoll, aplegant en la seva Biblioteca els més preats llibres servadors de la cultura antiga i de la nova que el Cristianisme anava elaborant, i difonent després, per mitjà dels llibres exits del seu *Scriptorium* primer i de la seva impremta més tard, tota la ciència que dins la solitud de la Santa Muntanya floria entre pregàries i profundes meditacions. El Pare Albareda evocà amb persuasiva eloqüència tota la cultra montserratina des dels temps prehistòrics fins als nostres dies.

Després d'escoltar aquesta fervent oració a la cultura nostra, hom sent la profunda gratitud que la humanitat hauria de retre a aques-

tes antiquíssimes Ordres religioses que, en mig de la desfeta de guerres i invasions, quan la barbàrie s'havia apoderat d'Europa i la cultura que ara anomenem *antiga* havia desaparegut quasi del tot, arrossegada pels corrents destructors de la migració bàrbara i de la invasió aràbica, s'esmerçaren a recollir-ne les restes disperses i amb pacient perseverança l'anaren refent i incorporant a la nostra cultura que, a redós de monestirs i cenobis, i en la soledat de la vida eremítica, s'anaven formant; hom sent molt més pregonia la punyida per la salvatge gesta de les tropes napoleòniques en destruir tan bàrbarament, i en l'espai d'una sola nit, tot l'inestimable tresor bibliogràfic acumulat i laborat tan pacientment, un segle darrera l'altre, i també hom resta meravellat de la tasca de reconstrucció acomplerta en tan curt espai de temps per la nostra admirada i venerada Comunitat Benedictina de Santa Maria de Montserrat, cosa que fa que avui la seva Biblioteca torni a ésser considerada una de les més importants i la primera del món dins del l'Ordre. ¿Com pot haver-hi a Catalunya un sol català que es senti indiferent o desvinculat de l'obra cultural acomplerta a la seva terra, sota el guiatge de Santa Maria, pels fills de Sant Benet?

Un altre acte que ens cal rememorar també tingué lloc el diumenge, dia 27 de setembre, i fou la inauguració del monument a Mossèn Jacint Verdaguer erigit a la Miranda dels Degotalls. L'organització d'aquesta festa anà a càrrec del Centre social de Betlem de Barcelona, per tal com Mossèn Cinto havia estat, durant els darrers anys de la seva vida, beneficiat d'aquesta barceloníssima església.

L'ofrena del monument fou feta pel venerable patrici senyor Joan Maluquer i Viladot amb un parlament tot amarat de fervor religio-

sa i patriòtica, el qual fou recollit i contestat tot agraït i acceptant l'ofrena del monument per l'il·lustre Pare Abat Dom. Antoni Maria Marcet amb un altre parlament no menys bell, al final del qual, accedint a un prec formulat pel senyor Maluquer, amb paraules gràvides d'emoció, implorà de Madona Bruna la benedicció per a tota la terra catalana i per als seus fills, governants i governats, a fi que puguem superar serenament les hores històriques que vivim.

Fou una bella festa per l'organització de la qual ens cal felicitar Mossèn Pere Roca, qui tan bones obres porta acomplertes davant el Centre social de Betlem.

El dia 12 d'aquest mes d'octubre fou assenyalat com a data definitiva per a fer remesa de les obres destinades al concurs *Montserrat vist pels pintors catalans*, el qual ha constituït un veritable èxit, segons referències, tant per la quantitat com per la qualitat de les obres presentades (321 pintures, sense comptar les presentades fora de concurs, i 175 dibuixos i gravats).

El dia 20 algun diari barceloní publicà ja (amb caràcter oficiós, car el jurat no l'havia fet públic) el veredict de d'aquest concurs, el qual fou després confirmat. El resultat fou el següent: Lu Pascual, premi de *Paisatge*; Francesc Domingo, premi de *Montserrat històric*; i Alfred Sisquella, premi de *Montserrat llegendari*. Ultra aquests tres primers premis (10.000 pessetes), van ésser atorgats els següents, de menor categoria, a Joan Serra (5.000) Pere Daura (4.000), Pere Pruna (2.500), E. Bosch-Roger (1.500), Ramon de Capmany (1.000), Ferran Callicó (1.000), Carmel Davalillo (1.000), i Grau Sala (500). En la secció de gravats i dibuixos van resultar premiats els senyors Vila Arrufat (2.500),

Enric C. Ricart (1,500), Evarist Mora (500) i Montserrat Casanova (500).

Aquest veredict, com acostuma a passar sempre, ha estat molt comentat i ha originat protestes més o menys irades o encobertes entre els pintors. Nosaltres ens reservem la nostra opinió per a quan fem la crítica general del Concurs.

El dissabte, dia 24, a la tarda, tingué lloc a Montserrat mateix la inauguració oficial de l'exposició de les obres presentades a aquest Concurs, i en aquest acte fou feta declaració oficial del veredict del Jurat qualificador.

L'endemà, diumenge després de l'ofici, fou inaugurat el monument erigit a l'abat Oliva, fundador del Monestir de Montserrat. Aquest monument ha estat projectat i dirigit per l'arquitecte senyor Josep Puig i Cadafalch i la figura del gran abat és esculpida pel nostre gran escultor Sr. Josep Llimona, el qual l'ha concebuda seient, en posició de repòs, però amb el bàcul a la mà, com exercint encara el seu alt ministeri de pastor de multituds. El

pare Anselm Albareda féu un dels seus més bells discursos glossant la il·legendària personalitat d'aquesta gran figura del temps de la fundació de la nostra nacionalitat.

El Foment de les Arts Decoratives.

Aquesta entitat ha reprès ja les seves tasques i prepara per a aquest curs una sèrie d'actes que no dubtem que mereixeran l'aprovació entusiasta dels seus afiliats. Entre els de més imminent realització cal assenyalar una important sèrie de conferències i visites col·lectives a propòsit de la *humanització del moble*, de *l'embelliment de la Llar humil* i, sobretot, un curs d'*Història de l'Art català* professat per eminents especialistes. També sabem que es tracta de l'organització d'un bell espectacle i d'una interessantíssima sèrie de sessions de controvèrsia a propòsit de les valors de l'art modern, a les quals seran invitats a pledejar els nostres més eminents artistes i crítics d'art. Tindrem al corrent els nostres lectors de tots aquests projectes a mesura que vagin concretant-se.

FUMISTERIA CANAMERA

CUINES FIXES POR
TATILS. CENTRALS
i ESPECIALS. TERMO
SIFONS. CALEFAC
CION. ESCALFA
PANYES. ESTUFES
SALAMANDRES

FÀBRICA: DI PUTACIÓ, 415-423 i SICÍLIA, 226-232. Telef 5072
DIPOÏT: HOSPITAL, 87-Telef 17091. BARCELONA

18, CARMÉ
BARCELONA